کورد لە ساڵێکدا چەند "کتێب" دەخوێنێتەوە؟ … ڕیاز حاجی

راپۆرتی گەشەپێدانی مرۆیی ساڵی 2003 دەرچوو لە یونسکۆ دەربارەی ڕێژەی خوێندنەوە دەڵێت:

80 هاوڵاتی عەرەب یەك کتێب دەخوێنێتەوە لە ساڵێکدا
یەك هاوڵاتی ئەوروپی 35 کتێب دەخوێنێتەوە لە ساڵێکدا
یەك هاوڵاتی ئیسڕائیلی 40 کتێب دەخوێنێنێتەوە لە ساڵێکدا

*ئینجا راپۆرتی گەشەپێدانی ڕۆشنبیری ساڵی 2011 دەرچوو دامەزراوەی هزری عەرەبی دەربارەی ڕێژەی خوێندنەوە دەڵێ:

عەرەب 6 خولەك دەخوێنێتەوە لە ساڵێکدا
ئەوروپی 200 کاتژمێر دەخوێنێتەوە لە ساڵێکدا

بەکورتی: خوێندنەوەی یەك ئەوروپی پێویستی بە 2800 عەرەب هەیە بۆ ئەوەی یەکسان بن،
یەك ئیسڕائیلی دەکاتە 3200 عەرەب لە خوێندنەوە.

یونسکۆ دەڵێ: ئەو کتێبانەی لە وڵاتانی عەرەب وەردەگێڕدرێت دەکاتە پێنج یەکی ئەو کتێبانەی لە وڵاتی یۆنان وەردەگێڕدرێت، ئەوەی عەرەب تەرجەمەی کردووە لەوەتەی هەیە لە سەردەمی خەلافەتی عەباسی ناکاتە تەرجەمەی ساڵێکی وڵاتی ئیسپانیا.

لە ڕۆژگاری ئەمڕۆدا بەهاو نرخی زانست و زانیاری ،بۆ هەموو کەسێک وەک پێویستی خۆراک ئاسایە ، کلتوری خوێندنەوە لەهەر شوێنێک "ناوچەیەک" باڵا دەست بوو دەرگا داخراوەکانیش بۆ ئاسانترین شێوە دەکرێنەوە، خوێندنەوە لەزۆر بەی کاتدا تاکی بیرکەرەوە و بەرهەمهێنەر پێ دەگەینێت ، بۆیە باشترین ڕێگا بۆ کرانەوە و بەرەو پێش چوونی کۆمەڵگا ،دەبێ کلتوری خوێندنەوە بچەسپێنن.

لە ئێستادا لە کۆمەڵگای کوردی ، لە لایەن دەزگاو گروپ و سەنتەری ڕۆشنبیری هەنگاوی باش نراون تا خوێندنەوە بکرێتە کڵتور ، بەرەوپێشچونی کۆمەڵگای کوردی و ئازادی بیرورا و تێڕوانینی گشتی بە پێشهات و ڕوداوەکان و شارەزا بوون لە مێژوو و شارستانیەتی گەڵان . وەک ئەوەی هەنگاو نراوە جێگای دڵخۆشیە وەلە بەراوردکردنی

بە وڵاتێکی وەک ئەوڕوپی کەلتوری خوێندنەوە لاوازە لەم کۆمەڵگایەدا ، وە هەژاری مەعریفەش لای بەشێکی کەم نەبێت ، لای ئەوانیتر وەک پێویست نەبووە ، وە ئاستی ڕۆشنبیری زۆربەی تاکەکانی نەک کامڵ نیە بەڵکو لە ئاستێکی زۆر لاوازیش دایە . بۆیە پێموابێت قوتابخانەکان کارگەیەکن بۆ بەرهەمهێنانی مرۆڤی تەمبەڵ و دروستبونی چینێکی نەخوێندەوار و بێ بەرهەم . ئەم چینەش ناتوانێت سەرەتایترین مافی هەبێت و تەنانەت کۆمەلگا بەرەو داڕوخانی هزری وکۆمەڵایەتی دەبات کارەسات دوای کارەسات بەسەر کۆمەلگادا دێت وەک ئەوەی ئێستا ڕوو دەدا، تەنانەت ئینتیمای نیشتیمانی لاواز دەبێت و کارەسات دەخولقێنێت.

ئێستا ئێمە لە سەدەیک دەژین بە سەدەی پێشکەوتن ناونراوە بۆیە ئەپرسم ئەبێ کورد لەسالێکدا چەند کتێب بخوێنێتەوە؟ ئەم پرسیارە بەتەی خوێنەر جێ دەلم .

بەداخەوە دەبێ ئەوە بڵێم ئێستاش کارە ناشیرینەکان لە زیاد بووندایە ،کۆمەڵگای وشیار و تاکی ڕۆشنبیر لە بیر و کردارەوە بەدیار دەکەوێت ، گەر سەرەنج بدەین ئەبینین پەلاو و کاژەر و جلەکان بۆ جوانترین شەواز ڕازێندراینەوە لەناو جامخانەی شوشەدا لەگەڵ ئەوەشدا زۆرترین کریار وداواکاری هەیە..! بەڵام کتێبەکان هۆکاری سەرەکی چاوکرانەوەو ڕۆشنبیر بوونە "ڕۆشنبیر" بەو مانایەی ببەتە سیفاتێکی کەسایەتی لەناخدا بڕونرێت لە هەلسوکەوتەکان بەدیار بکەوێت ،کەچی دەبینین کتێب لە سەر شەقامەکان دەفرۆشرێن و نرخێکی تا ڕادەیەک هەرزانی لەسەر دانراوە داواکاری زۆر کەمیشی لەسەرە بۆیە لێرە ئەگەین بە ئەنجامێک لەناو کۆمەڵگای کوردی هیچ کات نەمانویستوە بەوشێوەیەی پێویستە بیر بکەینەوەو ژیان بگوزەرێنین، لێکدانەوەو چارەسەر بۆ کێشەکانمان بکەین و دەرگا داخراوەکانیش بە ئاسانتری شێوە بکەینەوە .